

POCÁHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

7. čislo

Budyšin, julij 1967

Lětnik 17

Naš cyrkwinski dzeń w Slepom

Ochranowske heslo cyrkwinskeho dnja w Slepom

1. za sobotu, 10. junija: Do twojeju rukow poručam swojeho ducha; ty sy mje wumohl, Knježe, ty swěrný Božo! Psalm 31, 6

To je nam wšitkim derje znate słowo z erta našeho Zbožnika na křižu, z kotrymž so po rozprawje swj. Lukaša swojemu njebieskemu Wótcej poručí a přepoda wšo dokonjawsí k našemu wumóženju. Snano je někotry farar tute słowo tež hižo wužiwał jako pohřebny tekst w postnym času, štož je wězo jenož potom možno, hdyž njeboički woprawdže tajki bě, kiž by swoje žiwe dny swoje puće z Bohom šol. Psalmiski spěwar pak njeje jenož smjertny strach před wočomaj měl, hdyž je wón to wuprajil. Ně, to plaći we wšěch situacijach a wuskosćach žiwjenja. Štož je tajke wumóženje a wuchowanje hdy zhoňi w swojim žiwjenju, móže přeco zaso swoju dušu a swojeho ducha Wótcej poručec.

A hdyž tute heslo nowozakonisce wukladujemy, mamy so dopominać na wulki, hoberski skutk wumóženja, kaž je w druhim artiklu našeho wěruwuznaća wobswědčeny wosebje z tym, štož naš Luther k tomu praji.

Křescenjo zhromadźuja so jako wumóženi našeho Knjeza přeco a wšudžom, a to nětko tež tu činimy na našim cyrkwinskim dnju, kotryž smy runje zahajili. Mi na tym leži, zo tutón zjězd njeje jenož zwonkowna manifestacija, ale duchowny akt a fakt. A jako wumóženi, kiž swěrnosc našeho Knjeza chwalimy, chcemy to, štož so stawa džensa a jutře, Knjezej cyrkwje, tež Knjezej tutoho cyrkwinskeho dnja poručec. Hamjeň.

2. za njedzelu, 11. junija: Puće Knjeza su luta dobrota a prawda za wšěch, kiž jeho slub a přikaznje zachowaju. Psalm 25, 10

To je tež luta dobrota a prawda našeho Knjeza, kotruž nam džensa tu wopokazuje, hdyž směmy so w tajkej wulkej ličbje w Slepom na cyrkwinskim dnju zhromadzić. Ja njecham nětko wšitkich jednotliwych znowa postrowić; štož dopoldnja na kemšach prajach, plaći tež popoldnju na našej hłownej a kónčnej zhromadźiznje. Kajki zwjeselacy napohlad je tutón kopaty polny Boží dom! Přeco zaso so na tym wjeselimo, zo smy zhromadźeni jako sotry a bratřa z Hornjeje a z Delnjeje Łužicy a tež ze susodneje českeje cyrkwje. Wězo wobsteja rěčne ceže; ale wone hodža

so přewinyć. Hłowna wěc je, zo móžemy so dorozumić, wosebje tu na mjezach woběju Łužicow a tež woběju serbskeju rěčow.

Wuznamaj tajkeho cyrkwinskeho dnja wotpowěduje, zo mamy zastupnikow cyrkwinskih wyšnosćow mjez nami, mjenujcy ze Zhorjelskeho konsistorstwa a Drježdžanskeho krajneho cyrkwinskeho zarjada. Hdyž tu rěču wo cyrkwinskej wyšnosći, směm naspomnić našeju superintendentow, kotraž stejitaj w službje našich dwurěčnych wosadow, a jeju postrowić, knjeza serbskeho superintendenta našich sakskich wosadow Wirtha a knjeza superintendenta Wojerowskeho wokrjesa Graefu.

Prěni raz pak mamy tež oficielnje mjez nami zastupnikow katolskeje cyrkwje, fararjow a lajikow. To je nam wosebita česć a radosc. Wšak

W mjeńšim kruhu sobudźelačerjow

zhromadzi so sobotu, 10. junija wokoło 30 serbskich fararjow a sobustawow cyrkwinskih gremijow a druhich zajimcow na Slepjanskej farje. Nimo toho móžeše předsyda, farar Gerat Lazar z Bukec, lubyh hosći a přecelow z českeje bratrskeje cyrkwje powitać, mjenujcy našeho dohlolětneho droheho přecela seniora na wotpočinku Pawela Kristiana Lanštjaka z Prahi a přěni raz knjeza dr. Wladimira Mičana z Brna. Na jich wopyće a službje smy so jara wjeselili. Wšak smy zwjazani přez wulku swojbu slowjanskich narodow a rěčow a přez hišće wjetšu swojbu Božich džeci ewangelskeje wěry. Dokelž měješe cyrkwinski dzeń runje w jubilejnym léce 1967 stać w znamjenju 450lětneho dopomnjeća na Lutherowu reformaciju, zaběrachmy so z tym a slyšachmy sobotu po-

pytamy přeco zaso znowa, we wobłuku datych poměrow dobre styki nawjazować, a to tež džensa tu w Slepom na jednym cyrkwinskim dnju, kotryž je — njeje to spodziwna wěc? — reformacijskemu jubilejnej wěnowany? To pak chce mi runje dobre znamjo być, zo reformacija Luthera, kiž nas tola poprawom džěli, njeje žadyn zadžewk za jich wopyt tu. Nimo toho je tola wuznam reformacije wšudžom znaty a připóznaty tež mjez druhimi wěruwuznaćemi.

Njech nam nětk tutón cyrkwinski dzeń w Slepom k tomu služí, zo wěmy a zhoňimy, zo su puće Knjeza luta dobrota a prawda na wšěch a tež za nas, kiž chcemy jeho slub a jeho kaznje, ale tež našich Wótcow rěč a wěru zachować! Hamjeň.

(Z narěčow předsydy 10. a 11. junija w Slepom)

poldnju wědomostnej přednoškaj. Z bohateho nazhonjenja a slědženja čerpaše farar dr. Zyguš z Wulkich Zđzarow, jako wón wo započatku reformacije w Hornjej Łužicy rěčeše a so wosebje počahowaše na tamnišu krajinu wokoło Slepoho. Po přestawce so naš drohi hósć z Prahi, senior Lanštjak, słowa jimaše. Kak jara nas pohnuwaše, zo swój přednošk nam w serbskim přeložku čitaše. Wón nam wotkry styki mjez starej českej bratrskej jednotu a mjez Lutherom, přeco zaso rjenje na to pokazujom, štož nas zwjazuje a štož nas rozeznawa. W rozmołwje, kotraž scěhowaše, wužběny rěčnik hišće raz, zo to wšo njechaše jenož historiski přednošk być, ale zo chcysje nam na přikładze bratrskeje jednoty pokazać, što je praktiske křescanstwo! —

Kajki krasny napohlad w Slepjanskim Božim domje

běše njedzelu dopoldnja najrjeńša pycha ewangelskeje cyrkwje, mjenujcy nahladna, haj jara wulka wosada. Na cyrkwinskih lawkach njebě městnow dosć za wšitkich kemšerjow, kiž njeběchu jenož z Hornjeje, ale tež z Delnjeje Łužicy přichwatali. Dosć awtobusow běše za to dopokaz wonka na wjesnej hasy. Ale nichtó njetrjebaše stać, dokelž wosadny farar běše so starał wo stólcy a druhe móžnoty. To běše woprawdže Boža služba Bohu k česći a Ser-

bam k wužitku. Bukečanski farar Lazar bě liturg, Rakečanski farar Lazar bě lektor; farar Albert z Michalskeje wosady nimo wosadneje organistki na piščelach hraješe a solo spěwaše. Farar Rejsler z Budestec, dohlolětny přecel Slepjanskich Serbow, předowaše wo 1. Kor. 3, 11 „Druhi zaklad njemóže nichtón založić chiba tón, kotryž je založeny, Jezus Chrystus.“ Wón započá z tym, zo praješe, zo džensa mamy wšu přičinu spěwać Lutherowy kěrluš „Nětk wje-

selce, so křesćenjo!“ Wón hódnoćeše Lutherowu zasluzbu, kiž wšo twarjenje jenož na hnadu w Chrystusu, a mjenowaše wšo to, štož mamy so jemu dżakować.

Tute móčne přédowanje njebě jeničke Bože słowo, kotrež slyšachmy na kemšach. Jako přeni hósć postrowi z Fil. 4, 4 „Wjeselće so w Knjezu, a zaso wam praju: Wjeselće so!“ knjez wyši konsistorialny rada **J u e r g e n s o h n** ze Zhorjelca. Knjez biskop **D. F r ä n k e l** běše sam chcył přińć, běše pak bohužel schorił a dyrbyše so dać zastupować. Rěčnik wuwjedže, zo nas drje zwjazanosć serbskich wosadow, kiž so džensa pokazuje zwjeseli, ale rozsudžace je a wostanje wjesele w Knjezu. Za Drježdžanske cyrkwinske wjednistwo strowješe knjez wyši cyrkwinski rada **H e n c k e l** ze słowom lekcije tuteje njedzele: „Ja chcu će wučić a či pokazat puć, po kotrymž dyrbiš chodźić.“ (Psalm 32, 8) Wón wuzběhny, zo reformaciske jubilejne lěto nas napomina, dać bóle Swjate-mu Pismu być naš pućnik. My nje-wěmy, kajki puć Knjez swoju cyrkej wodźi džensa a jutře, na každy pad budže to za nas puć dowěry a zboža. Při tym smy husto dosć nazhonili, zo je druhdy tež jedyn wokolopuć j e h o puć!

Tež džensa doložnja nas naš luby senior Lanštjāk strowješe. Wón chcyše wjace přinjesć hač jenož jedyn formalny postrow. Wón chcyše z wutroby do wutroby rěčec, a to so jemu tež poradźi. Wón spytaše, nam krasnosć wěry do Jezom Chrysta pokazać, a praješe, zo wěrný wunošk tajkeho cyrkwinskeho dnja ma być posylnje-nje našeje wěry, a runje to móže tež k žohnowanju być za naš lud. Serb-

ski superintendent **W i r t h**, kiž tutu narěč z českeje rěče tołmačeše, sam porěča wo swobodze křesćana.

Delnjoserbsce rěčeše farar **N o - w a k** z Drjowka wo měsacnym hronu: „Ty, Božo, mje widžiš!“ a wurazny, kak so Bóh Knjez wěsće wjeseli, hdyž widži nas ewangelskich Serbow na tajkim cyrkwinskim dnju. Boža služba traješe dołho. Ale nikomu so njeje wostudžilo. Kóždy kemšer běše sebi za to dosć chwile sobu přinjesł. Naši Serbjka njejsu w tym nastupanju tajcy „moderni ludžo“, kiž chcedža jenož tak mjenowane 10–15 mješin trajace „krótkokemše“, kaž we wulkich městach!

Dlěša připolndiša přestawka

pak běše trěbna. W hosćencu běše wobjed za wjace hač 400 hosći přihotowany. Kóždy móžeše so nasycić. A potom chychmy do farskeje zahrody a spěwač na zwučene wašnje. Ale trawa bě mokra a dešć hrožeše. Hewak móžachmy spokojom być z wjedrom za naš cyrkwinski dzeń. Ale připolndju – kaž hižom lěto prjedy – dyrbjachmy hič do Božeho domu. A tam zaklinčachu naše lube ludowe spěwy, rjenje přewodžane z pozawnamy serbskeju fararjow a jednoho diakona. Młody farar **W i r t h** z Klukša běše wšo rjenje a derje přihotował. Wězo je tajka zabawa rjeńša pod módrym njebjom wonka, kaž tehdom we Wojerecach a w Poršicach na farskej zahrodze; někotry so rady na to dopomni, hdyž tam měješe w jednej rucy spěwnik a w druhej rucy šalku, hačrunjež wuslědk a wuspěch cyrkwinskeho dnja wot toho njewotwisuje. –

Skoro 600 na hłownej a kónčnej zhromadźiznje

přitomnych móžeše předsyda popołdnju postrowić, mjez nimi tež katolskich fararjow a lajikow. Pozawnowy chor z Běleje Wody zaso kaž hižom na kemšach cyle zarjadowanje wobruči. Knježna **K o k e l i c** z Bukec spěwaše Bachowe kěrluše z tak mjenowanych Šemelijowych spěwarskich. Rjane překwapjenje měješe němski wosadny farar **M i l d n e r** po swojim postrowje, jako da holcam w jich pyšnej Slepjanskej drascě krasnje molowane jejka po wašnju tamneje krajiny na někotrych hosći cyrkwinskeho dnja poskićić. Z tematiku našeho zjězda zaběrachu so někotři rěčnicy, mjenujcy superintendent **G r a e f a** z Wojerec, kiž jako zastupnik susodneho cyrkwinskeho wokrjesa rěčeše a zaso wuznam Lutheroweje reformacije wuzběhny. Jako reprezentant młodžiny napominaše nas naš hižo mjenowany farar **P a w o l W i r t h** z Klukša, nalezenje Lutheroweje reformacije do moderneho swěta a našeho časa přeložować. Sotra **H a n k a H a j n e c** na lube wašnje na nadawki pokazaše, kotrež runje džensa mamy jako namrěwstwo reformacije. Zo bychmy tola mačerje a wowki měli, tež džédow a nanow, kiž džensa hišće z džěćimi serbsce rěča a spěwaja! Bratr **C a b - r a n** z Poršic nas namołwješe, ju w Boze stajnje swój twerdy hró

měč a wobchować. Wón bě, kaž nam praješe, lětsa „zloty konfěrmand“, ale zjewi nam runje ze swojimi słowami na poetiske a prozaiske wašnje swój dobry pomjatk, lěpsi hač tón někotreho zeleného konfěrmanda džensa! Na bóle wědomostne a historiske wašnje porěča farar **N o w a k**, kiž nam wšelake zajimawe praješe wo započatku reformacije w Delnjeju Lužicy a wo přeložku biblije do delnjoserbsčiny. Ekumeniski hósć dr. **M i č a n** rěčeše jako ludowy misionar, pokazuju žiwu wěru a sebi žadajo jasne rozsudženje za Chrystusa. Tež wyši cyrkwinski rada **H e n c k e l** so hišće raz słowa jimaše. Wužiwajo dobry přikład z moderneje literatury napominaše, dać bydlić Božemu dobremu Duchej w našej wutrobje a so wo to starać, za njemóhli tam druzy duchojo zańć a jim dać tam knježić.

Tak běše to pisany wobraz, kotryž so nam molowaše njedzelu popołdnju. Prjedy hač wuspěwachmy po zwučenym wašnju:

Knježe, wodź naš lud a kraj,
zdžerž a škituj naše Serbstwo.

podžakowa so Serbski superintendent wšitkim, kotřiž běchu na tak nadobnje a pobožnje přinošowali, zo by so naš Serbski cyrkwinski dzeń derje poradźił. Wosebje so džakowaše Slepjanskej wosadze a na jeje čole wo-

sadnemu fararjej **M i l d n e r**ej za lube hospodowanje.

Serbski superintendent so z luby-mi přítomnymi rozžohnowa z Lutherowym poslednim słowom: My smy prošerjo, to je wěrnó.

Tajki cyrkwinski dzeń nas posylnja a zahorja, ale wšedny dzeń je potom wo wjele mjenje zahorjacy. Hdže su wostale wšě dobre wotpo-hlady, wšě dobre mysle, kotrež rady přijimachmy na tajkim swjedzenskim a pobožnym dnju? My nimamy žanu přičinu być hordži. My smy prošerjo, to je wěrnó. My pak smy prošerjo našeho Boha. Wšu hnadu, wšu pomoc, wšo rozswětlenje wočakujemy wot Njeho.

Swoboda křesćana

Lěto 1967 je za nas namołwjenje znowa rozpominać, što je z reformacijou. Jubileje swjećić je jenož hódno, hdyž dže wo wěc, kotraž je džensa hišće wažna.

Marćin Luther je w swojej knize: *Von der Freiheit eines Christenmenschen* 1520 prajil:

Křesćan je swobodny knjez nade wšitkimi wěcami a nikomu poddany.

Křesćan je wotroček wšitkich wěcow a kóždemu poddany.

Marćin Luther sam je nam dał rjany přikład, kak móže čłowjek we wěrje, přez wěru krasnje swobodny być nade wšitkimi wěcami. Wón je so zmužiće před Reichstagom we Wormsu wuznał k swojim kniham a k wučbje. Wón dosć derje wědžeše, zo je z tym jeho žiwjenje přehrate. Ze smjerču jemu nchtó hrozyc njemóžeše. Luther bě swobodny přez swoju wěru do Chrystusa. Wón so njeboješe čłowjekow.

Hdyž bě Luther potom na Wartburg a tam slyšeše wo njeměrach we Wittenbergu, njemóžeše wón wjace w potajnym so chować. Kurwjerch jeho naležnje napominaše, tola nic swoju chowanku wopuścić. Wón njemóžeše Luthera škitać. Krasnje, kak jemu Luther wotmołwi:

„Waša kurwjerchowska miłosć mje škitać njemóže ani njetrjeba. Ja steju pod škitom wjele wjetšeho hač je to Waša kurwjerchowska miłosć. Ja steju pod Bohom samym. Chce-li što koho škitać, tak chcu ja skerje Wašu kurwjerchowsku miłosć škitać. atd.“

To je swoboda bjez bojósće!

Luther je swoju čichu schowanku wopuščil a je so podal do Wittenberga do wšeho strašneho njeměra a je ze swojim přédowanjom roz-njemdrjene město změrowal.

Křesćan je přez wěru swobodny knjez nade wšitkimi wěcami a njeje nikomu poddany! Za čas Luthera! A džensa!

Křesćan pak je tež wotroček wšitkich wěcow a kóždemu poddany w lubosći. Čłowjekow so Luther bojal njeje, ale bojal so wón je, zo by wón snadž móhl w zaslepjenosći sej swój puć wuzadać přeciwo wěrnosći, přeciwo lubosći. Nic samopašny knjez być, ale služobnik, pomocnik! Kóždy čas trjeba čłowjekow, kotřiž so wopruja za wěrnosć a prawdosć na swěće. W.

Zady našej pjecy kuntwory hraja ...

Smě so tajki spěw w Božim domje spěwać, kaž smy to w Slepom na Cyrkwinskim dnju činili?

Mějće Wy, luby wosadny z Bukečanskeje wosady wutrobny džak za swoju kritiku. Wam so to njeje lubiło. To so njesluša, tak Wy měnješe.

Ja Waše mēnjenje česću a sym z Wami z wulkeho džela přezjedny.

Boži dom je swjatnica. W nim ma so Bože słowo připowědać, modlić a spěwać. Do Božeho domu maš w přistojnej drasće zastupić. Swětne řeče njech při durjach womjelknu.

W Božim domje so wuchowamy k swojemu Bohu. Tuž su cyrkwyje husto dosć trochu čémne. Za tolstymi murjemi sy wučeknyl zlemu swětej, a tu će wobdawa swjata čišina, kaž ju naša duša trjeba. Přez pisane škleńcy pada bluke swětlo, zo by će ničo njemyliło, ale twoja wutroba so k Bohu pozběhowała.

Ja mam tele stare Bože domy lubo, ale te nowe su swětłe a wjesole, kaž to widziće w nowej Njeswačidlskej cyrkwi. Kak rjane za naše ponowjene Bože domy w Rakecach, w Minakale, w Poršicach, w Malešecach, we Wojerecach. Tež Michalska cyrkej w Budyšinje budže po ponowjenju rjana swětla. Nam so tele jasne, přecelne Bože domy lubja. W Berlinje je jedna nowa cyrkej, kotraž ma na jednym boku cyle škleńčanu scěnu, zo či je, kaž by wosrjedź Božeje přirody sedzał. To bě tež wotpohlad architekty. Swět wonka a cyrkej słušatej hromadže. Ziwjenje do cyrkwyje — a Bože słowo do žiwjenja! Cyrkej njeje žana zabyta kupa.

Hdyž smy hač dotal tam a sem naše serbske narodne spěwy w Božim domje spěwali, tak to słuša do tuteho powšitkowneho směra našeho nabožneho wuwijanja.

Serbski superintendent

Postrow lužiskim Serbam!

Na konwence Praskeho seniorata 19. 6. 1967 přednošowaše farar a senior a wusl. Chrystian Pawol Lanštjāk w Serbskim cyrkwinskim dnju a wo serbskich ewangelskich wosadach. Na jeho rozprawu posluhachu přítomni bratra a sotry fararjo ze žiwym zajimom. Woni so džakuja za bratrowske postrowy a za swěrnosc, z kotrejž ewangelscy a katolscy bratra słuža swojemu serbskemu ludaj. Woni proša Knjeza wo wobarnowanje tych, kotřiž po Božej woli w swojim narodže Jeho česća a Jemu słuža. W bratrowskej lubosći zjednoćeni džělamy na hódne wašnje za duchowne a narodne wuchowanje a rozkčěće swych wosadow a cyleho naroda!

Z wutrobnymi přecemi požohnowanja a mēra spominamy w modlitwje na Was w slowjanskej lubosći zjednoćeni Waši poddani bratra a sotry:

32 podpismow

Moje mjeno Chrystian Pawol

Naš luby, swěrný přecel Chrystian Pawol Lanštjāk z Prahi nam takle powědaše:

Mój nan mi praješe: „Ty rěkaš Chrystian Pawol. To je program za Twoje cyle žiwjenje.

Chrystian — křesćan sy a maš so jako tajki stajnje a wšudžom wopokazać.

Pawol bě misionar. Tak budž tež Ty misionar.“

Ja sym sprawnje spytał dopjelnic, štož mi mojej mjeni prikazowašej. Jako gymnaziasta běch jenički ewangelski w swojim rjadowni. Wšityc na mnje hladachu a kedźbowachu, a ja mējach česć swojeje ewangelskeje cyrkwyje zastupować a mōc našeje wěry ze swojim žiwjenjom wopokazać. Hdyž měješe cyła rjadownja katolsku nabožinu, bě za mnje swobodna hodžina kaž tež za třoch Židow. W tym času čitach ze swojimi židowskimi towaršemi w swjatym Pismje. Jclyn z nich je pozdžišo k ewangelskej cyrkwi přestupil. To bě za mnje wulke wjesole.

Jako farar w Praze so njespokojich, zo bych jenož swojim wosadnym Bože słowo předował. Ja džěch won a předowach w žurlach, we wšelkich rumnosćach a tež na hasach. Ja cheych misionerować kaž něhdy japoštoł Pawol. Na třićeći lět wudawach kōžde lěto knižku „Pismakuv denik“ — krōtkke wukładowanje Božeho słowa za kōždy džen.

Wjele tysac dušow sym ja směl přez Božu hnadu za našu cyrkej a wěru dobyć. Při tym sym wězo měl wjele pomocnikow. To běchu lajicy, kotrychž ja pjatk přihotowach, zo bychu woni nježdělu mōhli swědčić wo Božej wulkosći a lubosći. Ja sam wězo tež kōždu nježdělu wjacje krōć předowach — tři, štyri haj pječ krōć.

Budž smilny!

Naš Zbōžnik z nami tak wutrobnje derje mēni, hdyž nam do swědomja rěči: *Sto widziš třěsku w swojeho bratra woku a hrjady w swojim woku njepytņješ? Ty ludako, wučehņ prjedy hrjady ze swojeho woka a potom so dohladaj, zo by třěsku ze swojeho bratra woka wučahnył.*

Kajka je to nuza, hdyž čłowjek stajnje hlada na třěsku we woku swojeho bratra. A tale třěska dale a bóle rosće a je skōčņje wulka hrjada, tak wulka, zo tamny zady njeje docyła wjacje swojeho bratra njewidzi, ale jenož wulke hrjadzisko.

Ach, to wšak budže wěrnō: *Twōj bratr, twōj susod, twōj kolega — abo twōj mandželski je falšny. Wōn či njeje čistu wěrnosc prajil. Wōn so džiwņje, wopak přeciwo tebi zadržži.*

Ty wšak maš prawo na swojim boku: *Twōj bratr je přeciwo tebi hrěšil. Ale ja so tebję prašam:*

„Kak dyrbi to dale hić? Ty mi žel činiš. Ty swojeho bratra sudžiš, jeho zatamaš, jemu njewodaš. Ty w swojij njesmilnosći sy tōn wbohi hrěšnik!“

Njeznjesliwosc, hida, zwada, rozkora je samōn hrěch před Bohom.

Ale pak tež: *Njeznjesliwosc, hida, zwada, rozkora je sama nuza za nje-*

smilneho. Wōn je do swojeho dobreho prawa so sam zezamkal a nihdy na nihdy njeje w swojij samotnosći zbožowny a hišće mjenje zbōžny.

Kak chcemy spytać pomhać? *Chcemy na tameho, kiž ma třěsku w swojim woku sobu swarić? Ty wbohemu njesmilnemu z tym malo pomhaš. Třěska, hrjada, hrjadzisko budže hišće dale rosć a hōrkosc budže hišće wjetša. Sto činić?*

Naš Zbōžnik nas napomina:

Njesudžće! Budžće smilni!
Njezatamajće! Wodajće!

To je puć zbōžneho žiwjenja tu časņje a tam wěčņje.

Stōž mōže smilny być ze swojim bratrom, je sam sebi pomhat.

Stōž mōže wodać, je ze swojeje bolostneje samotnosće wustupil do krasneje swobody lubosće. Hdžěž je lubosc, tam njeje bojosc ani hōrkosc. Tam je rjany, strowy, dobroćiwuy humor.

Spōznawaš, kak naš Zbōžnik z tobu derje mēni, hdyž do swědomja rěči: *Sto widziš třěsku w swojeho bratra woku a hrjady w swojim woku njepytņješ? Ty ludako, wučehņ najprjedy hrjady ze swojeho woka a potom so dohladaj, zo by třěsku ze swojeho bratra woka wučahnył! W.*

Inwentarizaciska akcija za zwěsćenje kubłow serbskeje ludoweje kultury

Institut za serbski ludospyt Němskeje akademije wědomosćow w Berlinje ma wotpowědnje swojim nadawkam mjez druhim winowatosć, we lužiskich wsach kubla serbskeje ludoweje kultury inwentarizować.

Předmjety ludoweje kultury (na př. narodna drasta, z ruku džělana nádoba a grat, lōdki, molowane meble atd.) njesmēdža so lochkomyslņje zničić, ale dyrbja so nam a našim přichodnym generacijam zachować. Tohodla maja so tute objekty hromadzić resp. fotografować a dokladņje wopisać. Najdrohotņiše z nich wustaja

so pozdžišo w našim muzeju za serbske stawizny a kulturu. Zajimujaja nas tu tohorunja wosebje starši ludžo, kiž mējachu někajku funkciju we wjesnym žiwjenju — braškojo, baby, kantorki, hercy a dr. —, wot kotrychž mōžemy wjele zajimaweho z byća našeho luda zhoņić. Za zwěsćenje tutech informacijow rozesyła Institut za serbski ludospyt w tutech dnjach wšelakim wosobam wotpowědne naprašņiki.

Institut za serbski ludospyt
86 B u d y š i n
Thälmannowa 6

Křcizna w Kulowskej wosadze wokolo lěta 1900

(Skončenje)

Přichodny dzeń donjese baba koždemu kmótej a kožděj kmótre poľny taler ze zymnej piečenju a hustym rajsom a slowkowy kompot.

*

Džěco spaše w kolebce. Při kolebce bě přičinjeny bant, z kotrymž njedźelniča džěco, hdyž plakaše, tujkajo změrowaše. Šěsć njedźel bě mać při přenim džěscu w njedźelach, při dalšich džěcoch štyri njedźele. Po tym času přewodžeše baba njedźelniču z džěscóm na rukomaj do cyrkwy. W předhali dyrbjachu na duchowneho čakać, kiž je potom do cyrkwy dowjedže, zo by tam předpisane ceremonije wotměł. Při tym dźeržeše mać džěco na rukomaj a w jednej ruce hišće swěčku. Na hłowje měješe plachćičku.

Mjez tym wotstronichu při wuzni doma zawěšk při ložu njedźelniče. Po nawróće z cyrkwy dósta wowka džěsća abo druha žona z domu, kiž bě njedźelniču zastarała, někajku drastu jako dar. Přichodny njedźelu, po tym, zo bě njedźelniča zaso přeni króć w kemšach, přinjesetej wobě kmótre mlodej maćeri dar, kiž bě tohorunja kruch platu. Tutón naložk mjenowachu „do loža njesć“. Tež čěšenk dósta mały dar.

*

Jara kruće na to dźiwachu, zo nowonarodžene džěco w času wot křćenicy hać do toho, hdyž bě mać zaso přeni króć w kemšach, haj samo

přez cyłe lěto, njesmědžeše same być. Knježeše mjenujcy při wěrku, zo móht někajki zły duch džěco z njeradženym džěscóm přeměnić. Tajke džěco mjenowachu potom „přeměnk“. Tohodla powěsy wěriwa mać, přjedy hać ze jstwy džěše, swoje swjećene rózarije na kolebku, abo položi swój wosadnik spody zawka. Dosahaše pak hižo, hdyž wosta přez lěto stare džěco pola čěšenka.

*

Tehdy bě z wašnjom, a je to zdžela tež džensa hišće, zo džěci hać do wuchodženja šule wot swojich kmótow k jutram a na swj. Měrcina (11. now.) dary dostawachu. K jutram dari koždy kmótr abo kmótra swojemu mótkej poľ tykanca, dvě pisanej jejce a kruch platu. Nowonarodžene džěco dósta dvě bělej syrej jejy w přenim léće. Na swj. Měrcina dostachu džěci wot kožděho kmóta a kmótry dvě dolhej calce a někotre jabluka. W předposlednim šulskim léće poda so mótk abo mótkka k swojim kmótam a kmótrom, zo by so za wšu lubosć a dary podžakowala ze słowami: Zaplać wam Bóh tón Knjez, zo sće mje k swjatej křćenicy donjesli, za te jejka, kotrež sće mi w tym času dawali a za te wotčenaše, kotrež sće za mnje spěwali. Přichodne lěto krótko do wuchodženja šule přinjesechu potom kmótra do domu džěsća posledni raz drohotny dar. To bě pak drohotny kruch platu, pak drasta abo časnik, abo wjetši pjenjezny dar.

Pawoľ M u c h a

List z Prahi

Džensa je jenož možna misija – ewangelizacija wot čłowjeka k čłowjekej. Lajcy maju we wulkej ličbje pomhać. Farar dyrbi jim při tym radu podawać. Najlěpše misionstwo je žiwjenje same, džělo, nic słowa. Naš nadawk je, džělo lajskeho misionstwa rozšěrjeć a při tym so zložić na džensniše poměry. Dobra skladnosć je nam data w brigadach, w dobrowólnym džěle. Tam dyrbja ewangelscy křescenje so wopokazać z dobrym džělom, z dobrym přikladom. Budže pak tež možno skutkować a rěćeć. My budžemy tež skutkować móc přez swojich towaršow a přećelow. Wažne je dobre předowanje ze zahajenjom wumělskeje hudźby – znajmjeńša w městach. Při tym budžemy dyrbjeć hibićiwu być. W nowych sydlišćach mamy wutworić skupiny.

Jenož z tajkej službu pomhamy swojemu ludej a měrej. Ekumeniske zhromadne džělo – nic diskusija – z katolskej cyrkwy njese dobre plody.

Z wosadow

Njeswaćidlo. Cyle wosebite wjelele mějachmy sobotu, 24. 6., hdyž nam cyrkwinski chor a solisća spěwachu a hrajachu před cyrkwy. Wjedro wšak zwopředka šerješe, ale potom mějachmy tak rjany a miły wječor. Ptački z nami napěmo spěwachu. Běchu rozhněwane, zo može tež čłowjek z tak krasnej hudźbu dušu wokřewić? Né, wone chychu z nami hromadže Boha Knjeza chwalić.

Budyšin. Na kublanskim dnju, 6. 3. 1967, bě wón hišće mjez nami, w Slepom bohužel nic wjace, naš luby a swěrný br. Marćin Albert z Cyžec. Wón bě rady pola nas, a my wšitcy mějachmy jeho wutrobnje lubo. Něk je jeho Bóh Knjez 14. 3. 1967 z tutoho časa wotwołał. Serbski superintendent je při jeho kašću předował.

Před třinaće lětami bě wón po swojim nanje zastojnstwo cyrkwinskeho předstejerja přewzał. Tež jeho džěd bě hižo sobustaw cyrkwinskeho předstejerstwa Budysko-Michaškeje wosady był. Po našim lubym zemřětim bu někto jeho bratr Arnošt do tutoho zastojnstwa powołany. Jeho bratr Pawoľ je farar Michaškeje wosady. Kajka to swěra serbskeje burškeje swójby k Božemu slowu!

Njeswaćidlo. Mamy zaso časnik na wěži! Lěta dolho smy na njón čakali, ale někto je tak daloko. Njebudž njesćerpliwy! Tež najdlěše čakanje so minje. Čim rjeńše je potom dopjel-njenje.

Naš nowy časnik njećepje jenož cytu hodžinu, ale tež koždu štwórhodžinu. Něktle hakle tak prawje začuwamy, kak jara ruče so naš čas minje.

Naklad Domowina. – Wuchadza z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jonkroć za mjesac. – Rjaduje Konwent serbskich ewangel-skich duchownych. – Hłowny zaměstny redaktor: superintendent Gerhard W i r t h -Njeswaćidlski. – Čiść: III-4-9, Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje.

Rakečanski Boží dom

Rakečanski Boží dom bu natwarjeny w lětach 1633–1645, w času 30-lětneje wójny, a bu w lětach 1682–1690 tak přetwarjeny, kaž wón džensa hišće je. Wěža w nětčišej formje pochadza z lěta 1794. W léće 1955 bu cyrkej ponowjena. Koždu přenju a třecu njedźelu w měsacu so w njej serbsce předuje. Do Rakečanskeje

wosady slušeja Trupin, Jitk, Komorow, Niža wjes, Nowa wjes, Kamjenej, Stroža, Šćenca z Nowej Šćenju, Kołpica, Hermanecy a Balakowy młyn.

Bože služby wotměwaja so tež w Hermanecach w nowej hali na pohrjebnišću. Tež Šćenca ma swoje pohrjebnišće.